

VÄLIKYSYMYS 1/2006 vp

Kunnallisten hyvinvointipalveluiden turvaaminen

Eduskunnalle

Hallitusohjelmassa luvataan turvata kuntalaisten peruspalveluiden saatavuus ja laatu. Edelleen hallitusohjelmassa todetaan, että edellytykset kunnallisten peruspalveluiden järjestämiseksi turvataan huolehtimalla toimintakykyisestä ja elinvoimaisesta kuntarakenteesta sekä palveluiden kestävästä rahoituksesta.

Hallitusohjelman lupauksista huolimatta kuntien taloustilanne on kriisiytynyt. Tämä kehitys vaarantaa kuntalaisten peruspalvelut, kuten pienten lasten päivähoidon, vanhusten kotipalvelut, terveystyöt, vammaispalvelut ja peruskoulutuksen.

Kuntatalouden kriisistä kertovista esimerkeistä ei ole pulaa. Ennätysmäärä kuntia nosti tuloveroprosenttiaan täksi vuodeksi. Edellinen ennätys syntyi vuotta aiemmin. Kuntien viime vuoden tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan joka kolmannen kunnan tulot eivät riitä menoihin. Tämä merkitsi sitä, että negatiivinen vuosikate oli viime vuonna 139 kunnassa. Tätä negatiivista vuosikatetta on totuttu pitämään kriisin rajapyykkinä.

Yhtenä merkittävänä syynä kuntatalouden synkkien näkymien taustalla on valtion itselleen kunnilta ottama pakkolaina. Valtion ja kuntien välisessä lakisääteisessä kustannusten jaon tarkistuksessa vuonna 2004 todettiin, että valtio oli kunnille velkaa yhteensä 502 miljoonaa euroa. Hallitus päätti jaksottaa velan maksun poikkeuksellisen pitkälle neljän vuoden ajanjaksolle ja aikoo siirtää siitä peräti 194 miljoonaa euroa vasta ensi vaalikaudella maksettavaksi.

Pakkolainalla valtio on osaltaan pakottanut kunnat velkaantumaan. Kuntien velkaantuminen onkin jatkunut hyvin ripeänä. Vuonna 2005 kunnilla oli lainaa keskimäärin 1 327 euroa asukasta kohti. Vuonna 2000 lainaa oli vain 746 euroa asukasta kohti. Tänä vuonna kuntien lainakanta uhkaa rikkoa jo kahdeksan miljardin euron rajan.

On totta, että kuntien toimintakulut ovat kasvaneet edelleen nopeammin kuin kuntien rahoitus eli kuntien verotulot ja valtionosuudet yhteensä. Nopea kustannusten nousu johtuu valtion kunnille siirtämien velvoitteiden kasvun lisäksi palvelujen kysynnän lisääntymisestä. Palvelujen kysyntä kasvaa jatkossakin väestön ikääntymisen vuoksi. Tämä kehitys on Suomessa seuraavien kahdenkymmenen vuoden aikana nopeampaa kuin missään muussa EU-maassa.

Hallituksen käynnistämä kunta- ja palvelurakennemuutos on tämän vaalikauden tärkein yksittäinen kysymys kuntatalouden kestävyyskannalta. Ennen kaikkea hankkeen toteuttaminen on välttämätöntä suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuuden vuoksi.

Nyt näyttää selvältä, että runsas vuosi sitten hallituksen politiikkariihessä käynnistetyn kunta- ja palvelurakennemuutoksen tavoitetaso on laskenut huomattavasti. Päähallituspuolueiden tavoitteet näyttävät keskenään kovin erilaisilta. Toisaalta vaaditaan tavoitteellista puitelakia, toisaalta puhutaan vain löyhästä puitelaista. Tämä ei riitä vastaukseksi nykyiseen kuntatalouden ahdinkoon ja palveluiden murenemiseen. Vaikkeen taloustilanteen vuoksi monet kunnat ovat joutu-

VK 1/2006 vp — Jyrki Katainen /kok ym.

neet karsimaan hyvinvointipalveluja. Esimerkiksi vanhusten kotipalveluita on vähennetty, kouluverkkoa on supistettu ja opetusryhmien koot ovat kasvaneet.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Onko hallitus tietoinen siitä, että suomalaisten hyvinvointipalvelut ovat vaa-

rantumassa heikkenevän kuntatalouden myötä,

aikooko hallitus maksaa takaisin kunnilta ottamansa pakkolainan vielä tällä vaalikaudella ja

onko hallitus ylittääkö kykenevä tuomaan eduskunnalle tämän kevään aikana esityksen sellaisesta kunta- ja palvelurakenteen uudistamisesta, joka tehokkaalla tavalla turvaa suomalaisten tarvitsemat hyvinvointipalvelut?

Helsingissä 24 päivänä helmikuuta 2006

Jyrki Katainen /kok
Eero Akaan-Penttilä /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Kaarina Dromberg /kok
Leena Harkimo /kok
Pertti Hemmilä /kok
Hanna-Leena Hemming /kok
Anne Holmlund /kok
Jyri Häkämies /kok
Marjukka Karttunen /kok
Jari Koskinen /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Esko Kurvinen /kok
Jere Lahti /kok
Kalevi Lamminen /kok
Jouko Laxell /kok
Suvi Lindén /kok
Marjo Matikainen-Kallström /kok
Olli Nepponen /kok
Tuija Nurmi /kok
Heikki A. Ollila /kok
Reijo Paajanen /kok
Maija Perho /kok
Lyly Rajala /kok
Paula Risikko /kok
Martin Saarikangas /kok
Petri Salo /kok
Sari Sarkomaa /kok
Kimmo Sasi /kok
Arto Satonen /kok

Timo Seppälä /kok
Juhani Sjöblom /kok
Marja Tiura /kok
Irja Tulonen /kok
Raija Vahasalo /kok
Jan Vapaavuori /kok
Ahti Vielma /kok
Jari Vilén /kok
Lasse Virén /kok
Martti Korhonen /vas
Kari Uotila /vas
Outi Ojala /vas
Annika Lapintie /vas
Matti Kauppila /vas
Matti Kangas /vas
Markus Mustajärvi /vas
Minna Sirnö /vas
Iivo Polvi /vas
Jaakko Laakso /vas
Pentti Tiusanen /vas
Mikko Immonen /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Veijo Puhjo /vas
Erkki Virtanen /vas
Anne Huotari /vas
Heidi Hautala /vihr
Erkki Pulliainen /vihr
Ulla Anttila /vihr
Oras Tynkkynen /vihr
Jyrki Kasvi /vihr

VK 1/2006 vp — Jyrki Katainen /kok ym.

Merikukka Forsius /vihr
Tarja Cronberg /vihr
Tuija Brax /vihr
Janina Andersson /vihr
Kirsi Ojansuu /vihr
Osmo Soininvaara /vihr
Anni Sinnemäki /vihr

Sari Essayah /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Leena Rauhala /kd
Päivi Räsänen /kd
Raimo Vistbacka /ps
Timo Soini /ps